

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๔๐๖/๕๗๑๑

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ ๖๐๕๕/๖๕๕๕
วันที่ ๒๖ เม.ย ๕๕
เวลา ศ. ๕๖๔.

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๘/๑๓๐๓๓ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒
 ๒. หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๒๕๘๘ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒
 ๓. หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๕๗๙ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินซึ่งนายกรัฐมนตรีลงนามรับรองแล้ว
จำนวน ๙ ฉบับ

ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัว มรดก และการพิชารณาคดี พ.ศ. .... (นายฮอซาลี มาเหมรีม กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกและการพิชารณาคดี พ.ศ. .... (นายนิคมุดดิน อูมา กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกและการพิชารณาคดี พ.ศ. .... (นายวิรัตน์ กัลยาศิริ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ไปเพื่อนายกรัฐมนตรีพิจารณา ลงนามรับรอง เนื่องจากเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน นั้น

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้นำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีพิจารณาและลงนามรับรองร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๓ ฉบับดังกล่าวแล้ว ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

จุฬารัตน์

กรมการทะเบียนการ
 วันที่ ๑๐๙/๒/๒๕๕๕
 วันที่ ๒๑ เม.ย. ๕๕ เวลา ๑๓.๐๐ น.

(นางฐะภาณี อาจารย์วงค์)

ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำ
 ด้านประสานกิจการภายในประเทศ
 ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
สำนักงานประชุม
วันที่ ๒๑ เม.ย ๕๕ เวลา ๑๕.๓๕ น.
ส่งกลุ่มงาน ๒๕๕๕/๒๕๕๕

สำนักประสานงานการเมือง
โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๔๒๗
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๓๖๗๒

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและกฤษฎีกา
วันที่ ๑๐๙/๒/๕๕
วันที่ ๒๑ เม.ย. ๕๕ เวลา ๑๕.๐๐ น.

(สำเนา)

เลขรับ ๑๕๐/๒๕๕๒ วันที่ ๒๕ พ.ย. ๒๕๕๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน คูสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกและการพิจารณาคดี พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชบัญญัติ
๒. บันทึกหลักการและเหตุผล
๓. บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ข้าพเจ้ากับคณะขอเสนอร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกและการพิจารณาคดี พ.ศ. .... พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผลและบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบเข้าเพื่อได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ก็ขอได้โปรดนำเสนอสภาพิจารณาดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ)

นัจมุดดีน อูมา

ผู้เสนอ

(นาย นัจมุดดีน อูมา)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคมาตุภูมิ

(ลงชื่อ)

อารีเพ็ญ อุตรสินธุ์

ผู้เสนอ

(ลงชื่อ)

ฟาริดา สุไลมาน

ผู้เสนอ

(นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์)

(นางฟาริดา สุไลมาน)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคมาตุภูมิ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคมาตุภูมิ

(ลงชื่อ)

นิมิตต์ วาบา

ผู้เสนอ

(ลงชื่อ)

เชวงศักดิ์ เร่งไพฑูริย์วงศ์

ผู้เสนอ

(นายนิมิตต์ วาบา)

(นายเชวงศักดิ์ เร่งไพฑูริย์วงศ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อแผ่นดิน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทยพัฒนา

(ลงชื่อ)

ทองดี มนิสสาร

ผู้เสนอ

(ลงชื่อ)

นิพนธ์ ศรีธเรศ

ผู้เสนอ

(นายทองดี มนิสสาร)

(นายนิพนธ์ ศรีธเรศ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

(ลงชื่อ)

สถาพร มณีรัตน์

ผู้เสนอ

(ลงชื่อ)

พรพิมล ธรรมสาร

ผู้เสนอ

(นายสถาพร มณีรัตน์)

(นางสาวพรพิมล ธรรมสาร)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติการให้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกและการพิจารณาคดี

พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกและการพิจารณาคดี

เหตุผล

โดยที่บทบัญญัติของพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๔๘๘ ที่บังคับใช้ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล ซึ่งเป็นจังหวัดที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลในคดีเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก ต้องใช้หลักการทางศาสนาอิสลามมาเป็นหลักในการพิจารณา ส่วนคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามแต่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นซึ่งมีเป็นจำนวนมาก เมื่อมีกรณีพิพาทเกี่ยวกับครอบครัวและมรดกที่ไม่อาจตกลงกันในท้องถิ่นได้ ศาลจะต้องพิจารณาพิพากษาไปตามหลักแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งถือเป็นความแตกต่างในการบังคับใช้กฎหมายในกลุ่มประชาชนผู้นับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นเพื่อจัดความแตกต่างและสร้างความเป็นธรรมให้แก่กลุ่มประชาชนผู้นับถือศาสนาอิสลาม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

รับรอง

ร่าง

พระราชบัญญัติ

การใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกและการพิจารณาคดี

พ.ศ. ....

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

นายกรัฐมนตรี

๑๙ มีนาคม ๒๕๕๔

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกและ
การพิจารณาคดี

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัย
อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัว
มรดกและการพิจารณาคดี พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส
ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๔๘๕

บรรดาบทกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับอื่นใดในส่วนที่ได้บัญญัติไว้แล้ว ซึ่งขัดหรือแย้งกับ
บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“มุสลิม” หมายความว่า บุคคลที่นับถือศาสนาอิสลามโดยการเกิดหรือการเข้ารับอิสลาม

ในภายหลัง

“ศาล” หมายความว่า ศาลแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลามหรือผู้พิพากษาหรือคณะโต๊ะยุติธรรมที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ในการพิจารณาพิพากษาและวินิจฉัยชี้ขาดคดีแพ่งเกี่ยวกับเรื่องสิทธิของบุคคล ครอบครัว มรดก ซึ่งมุสลิมเป็นทั้งโจทก์และจำเลย หรือมุสลิมเป็นผู้เสนอคำขอในคดีที่ไม่มีข้อพิพาท หรือในคดีที่เกี่ยวกับมรดกที่เจ้ามรดกเป็นมุสลิม ให้ใช้บังคับตามหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติหลักกฎหมายและวิธีพิจารณาคดีครอบครัวมรดกอิสลามที่ประธานศาลฎีกา จุฬาราชมนตรี และกระทรวงยุติธรรม ให้การรับรองแทนบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการนั้น ไม่ว่ามรดกเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันใช้พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ กรณีที่มีความเห็นขัดแย้งหรือต้องตีความตามหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดก ให้องค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลามเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

มาตรา ๗ ให้จัดตั้งแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลามขึ้นในศาลจังหวัดตามที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนด เพื่อให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทเกี่ยวกับการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกตาม มาตรา ๕ รวมทั้งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งหรือคำวินิจฉัยหรือการกระทำใด ๆ ของบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีชอบด้วยหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก

ให้จัดตั้งแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลามขึ้นในศาลฎีกา เพื่อพิจารณาพิพากษาคำอุทธรณ์ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลจังหวัดแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลาม

ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลจังหวัดแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลาม ต้องมีโต๊ะยุติธรรม อย่างน้อยสองคนและผู้พิพากษาหนึ่งคน จึงเป็นองค์คณะที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี

ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลาม ต้องมีโต๊ะยุติธรรม อย่างน้อยสามคนและผู้พิพากษาสองคนจึงเป็นองค์คณะที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีได้

ในการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งใดที่มีผลทำให้คดีเสร็จเด็ดขาด จะต้องกระทำโดยเสียงข้างมากของ โต๊ะยุติธรรมและผู้พิพากษาในองค์คณะนั้น

มาตรา ๘ ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคະໂຕະຍຸຕິຮຽນ จะต้องเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีด้านกฎหมายอิสลาม รวมทั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

การคัดเลือกผู้ที่จะดำรงตำแหน่งคະໂຕະຍຸຕິຮຽນตามให้ขึ้นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

มาตรา ๙ คະໂຕະຍຸຕິຮຽນเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการเทียบเท่าตำแหน่งผู้พิพากษา โดยให้ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการเช่นเดียวกับ ผู้พิพากษา

ให้นำบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การปฏิบัติหน้าที่ การรักษา วินัย การคัดค้านผู้พิพากษา ของผู้พิพากษามาใช้บังคับกับคະໂຕະຍຸຕິຮຽນโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐ ให้สำนักงานศาลยุติธรรม จัดให้มีเจ้าหน้าที่ศาลซึ่งสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ด้านกฎหมายอิสลามหรืออิสลามศึกษาหรือเทียบเท่าเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือในการฟ้องและ ดำเนินคดีโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

การยื่นคำฟ้อง คำร้อง และคำขอต่อศาลตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ฟ้องคดีอาจมอบอำนาจหรือ แต่งตั้งทนายความก็ได้

มาตรา ๑๑ คำธรรมเนียมในการฟ้องคดีหรือการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับคดีภายในศาลตาม พระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๒ เมื่อมีกรณีพิพาทเกี่ยวกับครอบครัวมรดกอิสลามเกิดขึ้นและคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ประสงค์จะนำคดีขึ้นสู่ศาล หรือเมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ให้ศาลมีอำนาจเรียกคู่กรณีทั้งสองฝ่ายมาเพื่อทำ การไกล่เกลี่ย

เมื่อผู้ไกล่เกลี่ยหรือคู่กรณีเสนอข้อตกลงตามคำไกล่เกลี่ย ให้ศาลพิพากษาคดีตามขอมได้

มาตรา ๑๓ ให้ศาลดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาเป็นไปตามหลักกฎหมายอิสลามที่กำหนด ในข้อบัญญัติตามมาตรา ๕ และในการนี้ให้ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบหรือซักถามพยานได้เอง ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๔ ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง คู่กรณีสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่อศาลฎีกาแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลามได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งพร้อมค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๕ กระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดีหรือการดำเนินการใดที่มีได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้นำบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖ให้นำบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่ว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาและการชี้ขาดตัดสินคดี มาใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาและการชี้ขาดตัดสินใจคดีในศาลฎีกาแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลามโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ ให้ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๘ ให้โอนบรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องแล้วหรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลใดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๕๔๘ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไปเป็นคดีของศาลแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลามในจังหวัดนั้น

มาตรา ๑๙ ให้ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งคณะตุลาการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๕๔๘ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ มีผลใช้บังคับ ให้มีฐานะเป็นคณะตุลาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ ในระยะเริ่มแรก ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด ผู้พิพากษาศาลจังหวัดในจังหวัดที่จัดตั้งแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลาม ดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามในศาลจังหวัด ผู้พิพากษาศาลจังหวัดแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามอีกหนึ่งตำแหน่งด้วย

ให้สำนักงานประจำศาลจังหวัดในจังหวัดที่จัดตั้งแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามในศาลจังหวัด เป็นหน่วยงานธุรการในแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามอีกหนึ่งหน้าที่หนึ่งด้วย

บันทึกวิเคราะห้สรุปลักษณะสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกและการพิจารณาคดี
พ.ศ. ....

สภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกและการพิจารณาคดี พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎรและได้จัดทำบันทึกวิเคราะห้สรุปลักษณะสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกและการพิจารณาคดี พ.ศ. ....

โดยที่บทบัญญัติของพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๔๘๕ ที่บังคับใช้ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล ซึ่งเป็นจังหวัดที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลในคดีเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก ต้องใช้หลักการทางศาสนาอิสลามมาเป็นหลักในการพิจารณา ส่วนคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามแต่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นซึ่งมีเป็นจำนวนมาก เมื่อมีกรณีพิพาทเกี่ยวกับครอบครัวและมรดกที่ไม่อาจตกลงกันในท้องถิ่นได้ ศาลจะต้องพิจารณาพิพากษาไปตามหลักแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งถือเป็นการแตกต่างในการบังคับใช้กฎหมายในกลุ่มประชาชนผู้นับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นเพื่อขจัดความแตกต่างและสร้างความเป็นธรรมให้แก่กลุ่มประชาชนผู้นับถือศาสนาอิสลาม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดให้การพิจารณาพิพากษาและวินิจฉัยชี้ขาดคดีแพ่งเกี่ยวกับเรื่องสิทธิของบุคคลครอบครัว มรดก ซึ่งเป็นมุสลิมทั้งโจทก์และจำเลย หรือมุสลิมเป็นผู้เสนอคำขอในคดีที่ไม่ข้อพิพาท ให้ใช้บังคับตามหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดกตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติหลักกฎหมายและวิธีพิจารณาคดีครอบครัวมรดกอิสลามแทนบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกรณีที่มีความเห็นขัดแย้งหรือต้องตีความตามหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดก ให้องค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลามมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด (ร่างมาตรา ๕ และมาตรา ๖)

๒.๒ กำหนดให้จัดตั้งแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลามขึ้นในศาลจังหวัดและศาลฎีกา เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวมรดก และกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลจังหวัดและศาลฎีกาแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลาม (ร่างมาตรา ๘)

๒.๔ กำหนดคุณสมบัติ การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การปฏิบัติหน้าที่ การรักษา วินัย การคัดค้านผู้พิพากษาของคณะตุ้ะยุติธรรมโดยให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรมมาบังคับใช้โดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๘ และร่างมาตรา ๙)

๒.๕ กำหนดให้สำนักงานศาลยุติธรรม จัดเจ้าหน้าที่ศาลที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ค้านกฎหมายอิสลามให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีครอบครัวมรดกอิสลาม (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๖ กำหนดค่าธรรมเนียมในการฟ้องคดี กระบวนการพิจารณา การอุทธรณ์คำพิพากษา หรือคำสั่งและการบังคับคดี โดยให้ดำเนินการพิจารณาตามหลักกฎหมายอิสลามและให้นำบทบัญญัติของ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่ว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาและการชี้ขาดตัดสินคดีมาใช้บังคับ โดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๑ ถึงมาตรา ๑๖)

๒.๗ กำหนดบทเฉพาะกาลโดยให้โอนบรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องแล้วหรืออยู่ระหว่างการ พิจารณาคดีของศาล ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นคดีของศาลแผนกคดีครอบครัวมรดกอิสลาม ในจังหวัดนั้น นอกจากนั้น กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งคณะตุ้ะยุติธรรม ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผล ใช้บังคับมีฐานะเป็นคณะตุ้ะยุติธรรมตามพระราชบัญญัตินี้ และในระยะเริ่มแรกให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด ผู้พิพากษาศาลจังหวัด ในจังหวัดที่จัดตั้งแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษา หัวหน้าศาลแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามในศาลจังหวัด ผู้พิพากษาศาลจังหวัดแผนกคดีครอบครัว และมรดกอิสลามอีกตำแหน่งหนึ่ง (ร่างมาตรา ๑๘ ถึงมาตรา ๒๐)